

Socialfondsprogrammet har fyra horisontella principer som ska prägla insatserna som får stöd: **icke-diskriminering, jämställdhet, tillgänglighet samt ekologiskt hållbar utveckling.** De tre första principerna är obligatoriska medan den sista ska beaktas vid vissa utlysningar.

HORISONTELLA PRINCIPER, LIKA MÖJLIGHETER, INOM SOCIALFONDEN: TILLGÄNGLIGHET

Vad är tillgänglighet?

Principen om tillgänglighet handlar om att samhället och arbetslivet ska vara tillgängligt för alla. Personer med permanenta eller tillfälliga funktionsnedsättningar ska ha möjlighet att delta i arbetslivet på lika villkor. Det är en del av de mänskliga rättigheterna.

Tillgänglighet har flera sidor:

- **Tillgänglig verksamhet:** Sådant som påverkar hur människor mår: till exempel arbetstider, arbetsmiljö, arbetsklimat, arbetsfördelning, organisering och ledarskap, attityder och värderingar samt möjlighet till utbildning.
- **Tillgänglig fysisk miljö:** Till exempel hur lokaler och kontorsmaterial är utformade, åtkomst till alla rum och våningsplan i en byggnad, möblering, ventilation, ljudmiljö och så vidare.
- **Tillgänglig information:** Till exempel hur lätt det är att få information och i vilket format informationen erbjuds (text, ljud, video, lättläst svenska, olika språk, tekniska lösningar med mera).

En verksamhet som inte är tillgänglig riskerar att bli exkluderande eller diskriminerande. Bristande tillgänglighet är också en grund för diskriminering enligt diskrimineringslagen.

Varför behövs principen om tillgänglighet i arbetslivet?

Var femte invånare i Sverige har någon form av funktionsnedsättning. I begreppet ryms mycket, från fysiska funktionsnedsättningar till intellektuella och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (till exempel ADHD).

För vissa innebär funktionsnedsättningen en nedsatt arbetsförmåga, och många behöver anpassningar för att kunna delta på lika villkor i samhället och i arbetslivet. Därför är det viktigt att jobba aktivt med tillgänglighet. Målet är att vi ska få en jämlik och inkluderande arbetsmarknad.

I dagsläget är inte arbetsmarknaden tillgänglig för alla, vilket också syns i statistiken:

- Bland de personer som är inskrivna på Arbetsförmedlingen har 26 procent en funktionsnedsättning (jämfört med cirka 10 procent av personer i åldrarna 16–64 år). Det finns också många med dold funktionsnedsättning som ännu inte fått diagnos.
- Av de personer som har nedsatt arbetsförmåga har endast 44 procent ett arbete. Detta kan jämföras med 75 procent i övriga befolkningen.

Stöd i arbetet med de horisontella principerna

Om du i ditt projekt behöver stöd i arbetet med tillgänglighet, eller någon av de andra horisontella principerna, kan du vända dig till din samordnare på Svenska ESF-rådet. På vår hemsida hittar du mer information, www.esfsupport.esf.se

Om det finns behov hjälper samordnaren till med kontakten med ESI-support. (ESI står för Europeiska struktur- och investeringsfonder, och omfattar bland andra Europeiska socialfonden.) ESI-support ger stöd och konkreta tips på hur ni systematiskt kan integrera jämställdhet, ekologiskt hållbar utveckling, tillgänglighet och icke-diskriminering i ert projekt.

På www.esisupport.se finns de vanligaste frågorna besvarade. Under Verktyg hittar du mer information om de horisontella principerna och hur du ska gå till väga.

MER INFORMATION OM TILLGÄNGLIGHET

Myndigheten för delaktighet (MFD) har flera konkreta exempel på tillgänglighetsfrågor i arbetslivet på sin webbplats www.mfd.se.

Hos MFD hittar du även riktlinjer för arbetet, checklistor och kontaktuppgifter till externa tillgänglighetskonsulter.

Tillämpningen av principen i socialfondsprogrammet 2014–2020

Precis som principen om jämställdhet mellan män och kvinnor så ska tillgänglighet genomsyra all verksamhet inom Socialfonden, från grundläggande analyser till genomförande av insatser. Målet är att alla insatser och arbetstillfällen som skapas med Socialfondens stöd ska vara tillgängliga för alla.

De nationella satsningarna ska bidra till en tillgänglig arbetsmarknad för personer med funktionsnedsättning, men också lyfta fram konsekvenserna av hinder som förekommer på arbetsmarknaden.

Vad krävs för att ett projekt ska uppfylla principen?

I ett tillgängligt projekt ska alla kunna ta del av insatserna, oavsett funktionsnedsättningar. Tillgängligheten ska säkerställas genom att ha en medveten strävan i hela arbetet, internt och externt: i projektplan och aktivitetsplan, liksom i rekrytering och upphandling.

En utgångspunkt för att göra ett projekt tillgängligt är att göra en omvärldsanalys. Där ska projekten själva kartlägga vilka funktionsnedsättningar som kan finnas bland deltagarna och andra inblandade.

Även tillgängligheten ska kartläggas. Denna kartläggning ska sedan ligga till grund för en plan för vilka kunskaper som behövs inom projektgruppen för att kunna möta behoven. Behöver din organisation ta in tillgänglighetskonsulter eller annan expertis utifrån?

När ESF-rådet bedömer en projektansökan ställs bland annat följande frågor när det gäller lika möjligheter och icke-diskriminering:

- Finns det en tydlig tillgänglighets- och icke-diskrimineringsanalys i problembeskrivningen?
- Framgår det hur projektet ska integrera ett tillgänglighets- och ickediskrimineringsperspektiv? Hur säkerställer projektet att inga grupper utesluts eller behandlas avvikande utan inkluderas oavsett kön, ålder, etnicitet, religion, sexuell läggning och funktionshinder?
- Synliggörs problemställningarna i både uppsatta mål och i projektgenomförande (till exempel i relation till underrepresenterat kön, att tillgänglighetsperspektivet säkerställer att vissa grupper inte exkluderas samt avseende resursfördelning mellan kvinnor och män)?
- Visar projektet hur lika möjligheter ska bidra till att projektets och utlysningens mål uppnås?

Läs mer

Mer information finns på ESF-rådets webbplats www.esf.se.

Svenska
ESF-rådet

SVENSKA ESF-RÅDET
020-33 33 90, esf@esf.se
Box 47141, 100 74 Stockholm